

1. Laki julkisista rekrytointi- ja osaamispalveluista

1 luku Yleiset säännökset, kommentit:

HPL pitää lakiehdotuksen tavoitteita ja keskeisiä ehdotuksia yleisesti ottaen hyvinä.

HPL:n mielestä on välttämätöntä, että maakuntien kasvupalvelut tuotetaan taloudellisin ehdoin niin sanotun tilaaja/järjestäjä - tuottajamallin mukaisesti, jolloin kilpailu ei vääristy. Rekrytointi- ja osaamispalvelujen sekä kotouttamispalveluiden osalta tämä tarkoittaa sitä, maakunta vastaa itse palvelujen tuottamisesta vain silloin, kun markkinoilta ei löydy sopivia palveluntuottajia tai kyse on viranomaistehtävistä. Markkinapuutteen toteamisen kynnyksen on oltava korkealla, ja markkinatarjonnan olemassa oloa arvioitaessa on huomioitava esimerkiksi se, voiko palvelua tuottaa saman maakunnan lisäksi toisenkin maakunnan alueella oleva palveluntuottaja. Markkinapuutteen toteamisesta HPL viittaa Elinkeinoelämän keskusliiton lausuntoon. HPL on myös lausunut tästä asiasta tarkemmin omassa kasvupalvelulakiehdotukseen liittyvässä lausunnossaan.

Kilpailullisuuden hyödyntäminen tuo rekrytointi- ja osaamispalveluihin lisää joustavuutta, jolloin asiakkaille turvataan laadukkaat palvelut ja vaikuttavat tulokset. Kilpailullisuuden hyödyt saadaan kansantalouden näkökulmasta riittävän suuriksi silloin, kun markkinalähtöinen tuotantomalli säädetään ensisijaiseksi, hankinnat kohdennetaan laajempiin palvelukokonaisuuksiin ja palveluntuottajille annetaan toimivaltaa palveluprosessien ja -mallien suunnittelussa.

Laissa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että mikään palvelujen tuottaja ei saa epäreilua kilpailuetua omistajastaan johtuen. Tuottajia on kohdeltava kilpailuneutraalisti riippumatta siitä, ovatko ne esimerkiksi yksityisessä, kunnan, kuntayhtymän tai maakunnan omistuksessa. Verovaroin tuotettavan palvelun rahoituksen on oltava läpinäkyvää, eikä palvelun tuottamista saa tukea toisesta palvelusta saaduilla maksuilla. Mikäli sama yksikkö tuottaa sekä kilpailuilla markkinoilla harjoitettavia palveluja, että muita palveluja, sen on eriytettävä palvelut kirjanpidollisesti toisistaan.

Maakunnille on ehdotettu kasvupalvelulain valmistelussa itsenäistä valtaa siihen, mihin yleiskatteelliset sote-maakunta- ja kasvupalveluiden resurssit työllisyys- ja yrityspalveluissa kohdennetaan. HPL on huolissaan siitä, miten varmistetaan se, että maakunnat ohjaavat kasvupalvelujen järjestämiseen riittävästi varoja. Kun varoja ei ole lakiesityksessä mitenkään korvamerkitty kasvupalveluihin ja työttömyyden hoitamiseen, on vaarana, etteivät maakunnat panosta työllisyyspalveluihin riittävästi. Saattaa käydä niin, että maakuntien kaikki varat menevät mm. lakisääteisiin sote-menoihin. Työllisyyspalveluihin on kuitenkin tärkeää panostaa, sillä niihin käytetyt varat on mahdollista saada moninkertaisesti takaisin. Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat pitäisi saada kohtaamaan nykyistä nopeammin.

Uudistuksen toteutuminen edellyttää riittävästi resurssoidun sekä osaavan järjestämistoiminnon. HPL katsoo, että hankinta- ja kilpailutusosaamisesta tulisi huolehtia erityisesti uudistuksen alkuvaiheessa, jotta kilpailutukset saataisiin tehokkaasti käyntiin ja sujuisivat moitteettomasti ja lainmukaisesti. Kilpailutuksissa tulisi huomioida hankintalain mukaisesti hinnan ohella myös palvelun laadun varmistaminen.

Riskinä on, että rekryointi- ja osaamispalvelujen sekä kotouttamispalveluiden saatavuus ja sisältö vaihtelevat huomattavasti maakunnittain, jolla saattaa olla vaikutusta kansalaisten yhdenvertaiseen asemaan. Maakunnittain toisistaan poikkeavista toimintatavoista saattaa aiheutua haittaa ja lisätyötä myös rekryointi- ja osaamispalveluita tuottaville yrityksille. Kun eri maakunnissa on erilaiset toimintatavat ja palveluiden sisältö on erilainen, valtakunnallisesti tai useamman eri maakunnan alueella toimivat palveluntuottajat eivät välttämättä voi hyödyntää samoja palveluinnovaatioita tai isommista kokonaisuuksista saatavia skaalaetuja. Tämän vuoksi on ehdottoman tärkeää, että maakunnat tekisivät yhteistyötä, jotta kilpailutukset eivät pirstaloitu liian pieniksi kokonaisuuksiksi. HPL näkee tärkeänä, että maakuntien väliselle yhteistyölle olisi kannustimia.

Lisäksi HPL pitää tärkeänä, että digitaaliset verkkopalvelut ym. -järjestelmät ovat valtakunnallisia. Raportointi ja asiakastietojen siirtäminen edellyttävät sitä, että tietojärjestelmät ovat valtakunnallisesti yhdenmukaisia. HPL ilmaisee lisäksi huolensa siitä, että digitaalisten järjestelmien kehittämiseen (mm. työmarkkinatori) ei tällä hetkellä ole varattu riittäviä resursseja ja on suuri vaara, ettei järjestelmiä saada valmiiksi ajoissa. HPL pitää tärkeänä myös sitä, että digitaalisia järjestelmiä kehitetään jatkuvasti ja niihin varataan riittävästi resursseja.

HPL ymmärtää lainvalmistelun kiireisen aikataulun, mutta toivoo silti, että lausunnossa esiintuomiamme seikkoja huomioitaisiin vielä lakitekstissä ja perusteluissa ennen lain hyväksymistä. HPL pitää tärkeänä, että lakitekstiä täydennetään siten, että kaikkien pykälien osalta on selvää, onko kyseessä viranomaistehtävä vai tehtävä, joka tuotetaan markkinoilla.

2 luku Työnhakijan palveluprosessi, kommentit:

HPL pitää tärkeänä, että lakiehdotuksen 4 §:ssä tarkoitettu sähköinen verkkopalvelu on julkisen viranomaisen ylläpitämä ja valtakunnallinen. Yhtenäiset valtakunnalliset tietojärjestelmät tuovat kustannussäästöjä eikä HPL pidä tarkoituksenmukaisena, että eri maakunnissa ja eri palveluntuottajilla olisi omia, erillisiä tietojärjestelmiään.

HPL pitää hyvänä sitä, että työnhaun aloittaminen tapahtuu pääsääntöisesti verkkopalvelun kautta, koska digitaaliset tietojärjestelmät ja verkkopalvelut ovat nykyaikaa ja tehokkain tapa tuottaa palveluita.

Lakiehdotuksen perusteluissa todetaan, että maakunnan tulisi huolehtia siitä, että työhaun voi jatkossakin aloittaa henkilökohtaisesti asioimalla. Tätä varten maakunnassa olisi toimipisteitä, jotta turvattaisiin mahdollisuus työhaun käynnistämiseen myös silloin, kun henkilöllä ei ole mahdollisuutta asioida verkkopalvelussa. HPL pitää henkilökohtaisen asioinnin turvaamista erittäin tärkeänä, koska tälläkin hetkellä useat tuhannet henkilöt tarvitsevat henkilökohtaisia ohjaus- ja neuvontapalveluita. Pirkanmaan ja Uudenmaan TE-toimistoissa on tälläkin hetkellä kilpailutettu työnhakijoiden ohjaus- ja neuvontapalvelut. Vuosittain palveluntuottajalla on ollut n. 200 000 asiakaskohtaamista, joten selvästi tällaiselle palvelulle on tarvetta.

Vaikka lakiehdotuksen 4 §:ssä on todettu, että maakunnassa on oltava toimipisteitä, joissa työnhaun voi aloittaa henkilökohtaisesti asioimalla, HPL katsoo, että tästä huolimatta työnhaun käynnistämistä ei olisi järkevää rajata pelkästään toimipisteessä tapahtuvaan henkilökohtaiseen asiointiin vaan tarvittavaa tukea työnhakijalle voitaisiin antaa myös esimerkiksi puhelimitse, verkkopalvelun kautta chat-keskustelupalvelussa tai muita palveluvälineitä hyödyntäen.

Lakiehdotuksen mukaan myös yksityinen palveluntarjoaja voi hoitaa verkkopalvelua tai toimipistettä, jossa työnhaun aloittaminen käynnistetään. Kasvupalvelulain mukaisesti HPL katsoo, että maakunnan tulisi itse tuottaa työnhaun käynnistämispalvelut vain todetussa markkinapuutetilanteessa ja pääsääntöisesti työnhaun aloittamisen tuottaminen tulisi viedä markkinoille.

Lakiehdotuksen 8 §:n mukaan työnhakijan palvelutarve on arvioitava kahden viikon kuluessa työnhaun alkamisesta. Palvelutarpeen arviointi pitäisi toteuttaa lähtökohtaisesti markkinaehtoisesti ja maakunnan tulisi itse tuottaa ko. palvelu ainoastaan markkinapuutetilanteessa. Lakiehdotuksen perustelujen mukaan ensimmäinen palvelutarvearviointi tapahtuisi pääsääntöisesti digitaalisesti verkkopalvelun avulla. Jos työnhakijalla ei palvelutarpeen arvioinnin perusteella ole tarvetta harkinnanvaraisille kasvupalveluille, hän ohjautuisi käyttämään avoimia palveluja eli verkko- ja puhelinpalveluja. Osalla työnhakijoista voisi olla palvelutarpeen arvioinnin perusteella tarve tiettyyn palveluun, jolloin hän ohjautuisi suoraan valitsemaan palveluntuottajan. Ne työhakijat, joilla arvioitaisiin olevan korkea riski pitkäaikaistyöttömyyteen tai tarve eri palvelujen yhteensovittamiseen, ohjautuisivat palvelutarpeen tarkempaan arviointiin. HPL pitää tarkoituksenmukaisena sitä, että alustavan palvelutarpeen arvioinnin suorittaisi automaattinen, digitaalinen verkkotyökalu, minkä jälkeen työnhakijat ohjautuisivat palveluntuottajille, jotta rajalliset resurssit voidaan tehokkaammin kohdistaa niitä eniten tarvitseville.

Lakiehdotuksen 11 §:ssä asetettu informointivelvollisuus liittyy kiinteästi työnhaun aloittamiseen, joten HPL pitäisi luontevana sitä, että työnhakija saisi pykälässä mainitut tiedot sähköisessä verkkopalvelussa heti työnhakijaksi rekisteröidyttyään. Lakiehdotuksessa ei yksilöidä selvästi, kuka vastaa informointivelvollisuuden täyttämistä ja koska jo nykyisin palveluntuottajat järjestävät tämän tyyppisiä infotilaisuuksia, olisi tarkoituksenmukaista, että palveluntuottajat hoitaisivat informointivelvollisuuden. Lakiehdotuksessa todetaan, että työnhakijaa on informoitava mm. työnhakuun liittyvistä seikoista. HPL katsoo, että hallituksen esityksen perusteluissa tulisi tarkemmin yksilöidä, mitä ”työnhakuun liittyvillä seikoilla” tässä yhteydessä tarkoitetaan, jotta informaatiovelvollisuuden sisältö olisi etukäteen tiedossa ja käytäntö yhtenäinen. Työnhakuun liittyvät seikat voivat olla hyvin moninaisia käsittäen esimerkiksi ansioluettelon laatimiseen liittyvää neuvontaa, informaatiota työttömyysturvasta tai ohjeistusta siitä, miten työhaastatteluun valmistaudutaan.

3 luku Rekrytointi- ja osaamispalvelut, kommentit:

HPL katsoo, että yhtenäisyyttä hankintatapoihin, kuten valtakunnallista ohjausta kilpailutukseen, tulisi luoda ja/tai säilyttää. Esimerkiksi tulospäätöissä hankinnassa voitaisiin hankkijan puolelta antaa hinnat eri kohderyhmille, toimenpiteille ja siirtymille valmiiksi (esim. palkkiotaulukko), eikä kilpailuttaa hintaa. Palveluntuottajat eivät ole halukkaita kantamaan kokonaisvaltaista riskiä työnhakijoiden työllistymisestä, mutta näkevät kuitenkin hyvänä jonkinlaisen tulospäätöksen elementin mukaan ottamisen maksuperusteisiin. Palveluissa tulisi olla merkittävä kiinteä palkkio-osa, jonka lisäksi voitaisiin maksaa tuloksista. Jos palveluiden kilpailutus tulee olemaan pelkkä hintakilpailu, se heikentää palveluiden laatua ja vaikuttavuutta pitkällä tähtäimellä. Laatukriteereillä tulee olla myös arvoa.

Suomessa on osa työvoimapalveluista rahoitettu ns. Social Impact Bond-rahoitussopimuksella. HPL ei näe hyvänä, että tämä olisi pääasiallinen tapa rahoittaa kasvupalveluja. Kasvupalvelut tulee hankkia avoimilta markkinoilta palveluntuottajilta, eikä SIB-rahoituksen kautta rahastoyhtiöiltä. SIB-

mallia verrataan kansainvälisesti käytössä olevaan ns. prime contractor –malliin, nämä ovat kaksi täysin eri asiaa. Jälkimmäistä rahoittaa julkinen sektori ja sitä säätelee selkeät periaatteet esim. alihankintaverkoston oikeuksien turvaamiseksi. On tärkeää, että maakunnissa erotetaan kansallisesti rahoitettavat kasvupalvelut SIB-rahoitteisista malleista. SIB-malli ei luo kannattavaa liiketoimintaa palveluntuottajille katteiden siirtyessä rahastoyhtiölle.

HPL pitää hyvänä ratkaisuna sitä, että 12 §:ssä mainittujen palvelujen sisältöjä ei ole määritelty liian tarkkarajaisesti, vaan maakunnilla on halutessaan käytössään laaja palveluvalikoima. HPL pyytää kuitenkin täsmentämään pykälää. Rekrytointipalvelun määrittelystä ei käy selvästi ilmi, sisältääkö se mm. työnhakuun liittyvää neuvontaa ja -valmennusta. HPL esittää, että nämä lisättäisiin määrittelyyn. Esimerkiksi työnhakuvalmennuksen avulla voidaan merkittävästi lisätä alueellista ja ammatillista liikkuvuutta kertomalla työmahdollisuuksista eri puolella Suomea ja kannustamalla asiakkaita kohtaanto-ongelman ratkaisemiseksi myös ammatilliseen liikkuvuuteen. Työnhakuvalmennus parantaisi asiakkaiden työnhakutaitoja lisäksi siten, että asiakkailla olisi valmiudet omatoimiseen ja aktiiviseen työnhakuun.

HPL pitää tärkeänä, että pykälässä rekrytointipalveluiden yhteydessä mainittaisiin, että rekrytointipalveluna olisi tarjottava lisäksi työnvälitystä. Pykälässä ja sen perusteluissa on mainittu, että kyse olisi myös työtilaisuuksien ja työnhakijoiden yhteensovittamisesta, mutta HPL pitää työnvälitystä tältä osin täsmällisempänä ja yksityisen työnvälityksen kanssa jo tehdyn yhteistyön kannalta selkeämpänä käsitteenä.

HPL pyytää lisäksi selventämään ja tarvittaessa perustelemaan tarkemmin 12 §:n lausetta: ”Rekrytointipalvelut perustuvat työnantajan ja työntekijän sopimusvapauteen sekä vapaaseen valintaan”. HPL ei ymmärrä, mitä lakiteksti tältä osin tarkoittaa. Pykälässä mainituissa tilanteissa lienee lähtökohtaisesti kyse työnhakijoista eikä työntekijöistä. Tarkempaa selvennystä vaatinee myös sopimusvapaus -termi.

Lakiehdotuksen 13 §:ssä on käytetty termiä aikuinen. Pykälässä olisi hyvä määritellä, mitä tässä kohtaa aikuisella tarkoitetaan, esimerkiksi ikärajojen kautta.

HPL pyytää täsmentämään, mitä lakiehdotuksen 14 §:ssä tarkoitetaan psykologisilla arviointimenetelmillä. HPL:n jäsenyritykset käyttävät laajalti erilaisia arviointimenetelmiä, eikä psykologisten arviointimenetelmien sisältö ole alan sisälläkään yksiselitteinen. Henkilöarviointimenetelmiä on monenlaisia, niitä voivat käyttää koulutetut ja sertifioidut työntekijät, ei ainoastaan psykologit.

Lakiehdotuksen 16 §:n perustelujen mukaan opiskelijoiden valitseminen kasvupalvelukokonaisuuteen olisi maakunnan tehtävä. Lisäksi perusteluissa on todettu, että maakunta ei voisi siirtää valintaa muille toimijoille. HPL:n näkemyksen mukaan pykälän tarkoittama opiskelijavalinta olisi tarkoituksenmukainen ja tehokas, jos myös yksityinen palveluntuottaja voisi jollain tavalla osallistua päätöksen tekemiseen opiskelijoiden valitsemisesta koulutukseen, esimerkiksi maakunnan rahoittajana määrittämien kriteerien perusteella. Jos kyseessä olisi viranomaistehtävä HPL pyytää vielä perustelemaan tarkemmin, miksi opiskelijavalintaa ei voi miltään osin ja missään tilanteessa delegoidustikaan siirtää palveluntuottajalle.

Lakiehdotuksessa säädetään asiakkaan valinnanvapaudesta maakunnallisten kasvupalveluiden osalta. Asiakkaalla olisi lakiesityksen mukaan oikeus valita haluamansa palveluntuottaja maakunnan nimeämien palveluntuottajien joukosta. Asiakkaan valinnanvapaus lähtökohtaisesti on hyvä asia. HPL näkee kuitenkin riskinä sen, että jos palveluntuottajia kilpailutusten kautta nimetään liikaa, häviää palveluntuottajien mahdollisuus ottaa vastuuta tietystä kokonaisuudesta ja näin

peräänkuulutetut skaalaedut ja palveluinnovaatiot jäävät toteutumatta. Jos palvelun piiriin ei ohjaudu riittävästi asiakkaita eikä palvelun järjestäjä voi taata tiettyä asiakasvirtaa palveluntuottajalle, mahdollisuus ja kiinnostus kehittää palveluja voi olla rajallista. Lisäksi HPL:n mielestä tulisi pohtia, onko asiakkaan valinnanvapaus välttämätöntä palveluissa, joihin liittyy myös välillisesti sanktiointi työttömyysetuuksien osalta. Esimerkiksi Isossa-Britanniassa asiakkaalla ei ole valinnanvapautta. Tulisikin pohtia, voisiko asiakkaat ohjata palveluun pikemminkin ”arvan” tai muunlaisen asiakasohjauksen perusteella, kuten monissa muissa maissa. Näin välttyttäisiin ns. positiivisen valikoitumisen riskiltä.

HPL pyytää vielä selvyden vuoksi täsmentämään, että 18 §:ssä on kyse *osaamispalveluna* tarjottavan kasvupalvelukoulutuksen keskeyttämisestä.

HPL katsoo, että lakiehdotuksen 19 §:ssä vakuutuksenottajana tulisi aina olla maakunta. Vakuutuksenottovelvollisuus kohtelee palveluntuottajia eriarvoisesti, ja vakuutuksen hinta tulee joka tapauksessa huomioitavaksi palvelun lopullisessa hinnassa.

Lakiehdotuksen 19 §:n 3. momentissa on todettu, että työssäoppimisjakson järjestäjä vastaa opiskelijan työturvallisuudesta työssäoppimisjakson aikana. HPL ehdottaa vähintään pykälän täsmentämistä siten, että se olisi analoginen esimerkiksi työturvallisuuslain vuokratyötä koskevien säännösten kanssa. Työturvallisuusvastuut jakautuisivat siten vastaavalla tavalla työssäoppimispaikan ja työssäoppimisjakson järjestäjän välille. On kohtuutonta, että työturvallisuusvastuu olisi vain työssäoppimisjakson järjestäjällä, joka ei pysty suoraan vaikuttamaan työssäoppimisjakson käytännön olosuhteisiin tai työn käytännön järjestelyihin ja perehdyttämiseen. Palveluntuottajat eivät tästä syystä voi ottaa vastuuta opiskelijan työturvallisuudesta. Palveluntuottajat eivät ole työsuhteessa opiskelijaan eivätkä ne ole myöskään oppilaitoksia.

4 luku Työkokeilu, kommentit:

Ei kommentteja.

5 luku Työllistämismelvoite, kommentit:

Ei kommentteja.

6 luku Erinäiset säännökset, kommentit:

Lakiehdotuksen 31 §:ssä säädetään muutosturvan toteuttamiseen liittyvistä maakunnan tehtävistä. HPL katsoo, että YT-lain mukaisten ilmoitusten vastaanotto kuuluu maakunnan viranomaistehtäviin. Näin pystytään ennakoimaan esimerkiksi merkittävät irtisanomiset ja niiden vaikutukset maakunnalle. Sen sijaan ilmoitusten vastaanottamisen jälkeen muut pykälässä mainitut tehtävät voidaan ulkoistaa palveluntuottajille. Tälläkin hetkellä muutosturvaan liittyvät informaatiotehtävät on kilpailutettu ja yksityiset palveluntuottajat pitävät yrityksille erilaisia muutosturvainfoja. Tämä on ollut toimiva käytäntö.

Lakiehdotuksen 32 §:ssä säädetään tiedonsaannista. HPL katsoo, että perusteluissa tulisi hieman tarkemmin määritellä, mitä tietoja tässä pykälässä tarkoitetaan. Yhä tiukkeneva tietosuojalainsäädäntö EU:sta tulevine tietosuojasetuksineen tuo omat haasteensa tietojen

säilyttämiseen ja luovuttamiseen. Tämän vuoksi on tärkeää, että perusteluissa tiedonsaantioikeudet ja -velvollisuudet sekä tietojen sisältö määritellään täsmällisemmin.

Lakiehdotuksen 33 §:ssä säädetään työnhakua koskevien tietojen julkaisemisesta. Pykälässä todetaan, että työnhakijasta julkaistaan työnhaun alkaessa työnhakua ja rekrytointia tukevassa verkkopalvelussa työnhaun ja rekrytoinnin kannalta tarpeelliset tiedot työnhakijan ammatillisesta osaamisesta ja työnhakutoiveista. Tiedot on julkaistava muodossa, josta työnhakija ei ole tunnistettavissa. HPL toteaa, että verkkopalvelua kehitettäessä on kiinnitettävä huomiota siihen, että työnhakijan tietojen julkaiseminen olisi aina ensisijaista ja automaattista. Vasta silloin, jos työnhakija ei syystä tai toisesta halua esim. nimeään julkisuuteen, hän voi sen erikseen estää. Tietojen avoimuus edistäisi parhaiten työllistymistä.

Lakiehdotuksen 34 §:ssä säädetään vakuutusturvasta. Pykälä on vielä keskeneräinen, joten sitä on hankala kommentoida. HPL katsoo kuitenkin, että maakunnan tulisi huolehtia vakuutuksen järjestämisestä. Tällöin vakuutusturva olisi selkeämpi ja yhdenmukaisempi. Jos palveluntuottajalta edellytetään vakuutuksen järjestämistä, tämä näkyy palvelun hinnassa. Näin ollen maakunta ei saa mitään säästöä sillä, että velvollisuus vyörytetään palveluntuottajille.

7 luku Voimaantulo, kommentit:

Ei kommentteja.

Laki kotoutumisen edistämisestä

1 Luku Yleiset säännökset, kommentit:

HPL katsoo, että myös kotouttamislaissa tulisi pitää kiinni kasvupalvelulain järjestäjä-tuottajamallista. Siten maakunta voisi itse omana tuotantonaan tuottaa palveluita vain markkinapuutetilanteessa. Jo nykyisin yksityiset palveluntuottajat tuottavat maahanmuuttajille suunnattuja kotouttamislaissa tarkoitettuja palveluita. HPL katsookin, että markkinoilla on palveluntuottajia, joten markkinapuutetilanteita tuskin esiintyy.

HPL pitää hyvänä sitä, että Työ- ja elinkeinoministeriöllä (TEM) on yleisvastuu kotouttamisen yleisestä kehittämisestä, ohjauksesta, seurannasta ja yhteensovittamisesta sekä aikuisten maahanmuuttajien työllistymisen tuesta ja kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä. Se, että vastuu on nimenomaan TEM:llä (eikä OKM:llä) palvelee paremmin työllistämistä ja elinkeinoelämän tavoitteita.

HPL katsoo, että on hyvä tunnistaa maahanmuuttajien erityistarpeet kasvupalveluita tarjottaessa. Maahanmuuttajilla ei useinkaan esimerkiksi ole edellytyksiä käyttää kielisidonnaisia digitaalisia verkkopalveluita ja maahanmuuttajat tarvitsevat usein henkilökohtaista palvelua.

HPL pitää myös tärkeänä huomioida sen, että maahanmuuttajille tarkoitettujen palveluiden tulosperusteisessa kilpailuttamisessa mietittäisiin muitakin vaikuttavuuden mittareita kuin työllistyminen. Työllistyminen ei välttämättä, ainakaan ainoana mittarina sovellu maahanmuuttajien kotoutumiskoulutukseen. Opetushallituksen opetussuunnitelmaperusteet määrittelevät hyvin tarkkaan koulutuksen sisällön, jolloin palveluntuottajan mahdollisuudet muokata palvelua ovat rajalliset. Lisäksi joidenkin maahanmuuttajien osalta, työllisyys ei välttämättä ole realistinen ja ensisijainen tavoite. Kotoutumiskoulutuksella on merkittävä tehtävä myös yhteiskuntarauhan säilyttämisen kannalta. On merkittävää, että maahanmuuttaja ymmärtää suomalaisen kulttuurin ja kielen, ja koee näin olevansa osa suomalaista yhteiskuntaan. Työllistyminen ainoana tulosperusteena sopii HPL:n näkökulmasta huonosti palveluun, jossa tavoitteet ovat kuitenkin pääosin kielen- ja kulttuurin oppimisessa.

HPL pitää lisäksi tärkeänä kilpailuneutraaliteetin säilyttämisen kotoutumista edistävien palveluiden osalta. Maakunnan on huolehdittava, että kaikilla palveluntuottajilla on yhtäläinen mahdollisuus osallistua ja menestyä kilpailutuksissa. VOS-rahoitteisia oppilaitoksia ei saa suosia esim. painottamalla infrastruktuuria kuten opetustiloja, jotka on rahoitettu toisella rahoitusmomentilla (VOS- rahoitus/OKM).

2 luku Kotoutumista edistävät palvelut, kommentit:

Lakiehdotuksen 9 §:n mukaan maakunnan, kunnan ja muun viranomaisen on huolehdittava kotoutumisen alkuvaiheen neuvonnasta ja maahanmuuttajien ohjauksesta. HPL:n näkemyksen mukaan kotouttamisen alkuvaiheen neuvonnan ja ohjauksen *järjestämisvastuu* tulisi olla kasvupalvelulain hengen mukaisesti maakunnalla. Sen sijaan palveluiden *tuottamisen* hoitaisivat yksityiset palveluntuottajat.

Lakiehdotuksen 11 §:ssä todetaan, että maakunta vastaa alkukartoituksen järjestämisestä. Lakiesityksen perusteluissa todetaan, että:

”Alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista annetun lakiehdotuksen mukaisesti kasvupalvelut tuotetaan lähtökohtaisesti markkinoilla. Maakunta voi kuitenkin laatia kasvupalveluna laadittavan alkukartoituksen omana tuotantona, mikäli se katsoo sen olevan maahanmuuttajan, tietyn maahanmuuttajaryhmän tai maakunnan edun mukaista”

Lakiehdotuksen perusteluissa, s. 4 todetaan, että maakuntien kasvupalvelut tuotetaan markkinaehtoisesti, jolloin eri toimijat ovat yhdenvertaisessa asemassa, eikä kilpailu vääristy. Samassa kohdassa todetaan, että maakunta vastaa itse palvelujen tuottamisesta vain silloin, kun markkinoilta ei löydy sopivia palveluntuottajia. HPL katsoo, että 11 §:n perusteluteksti on räikeästi ristiriidassa sekä tämän lain yleisperusteluiden että kasvupalvelulaissa todettujen periaatteiden kanssa. HPL ei näe tässä kohtaa perusteita poiketa järjestäjä-tuottaja -periaatteesta. HPL katsoo, että alkukartoituksen laatimista ei pitäisi sallia maakunnan omana tuotantona muulloin kuin markkinapuutetilanteissa. HPL:n mielestä tällä kirjauksella vesitetään kasvupalvelulain periaate järjestäjä-tuottajamallista ja on omiaan vain sekoittamaan asioita. Jos maakunnan oma tuotanto sallitaan, on hyvin todennäköistä, että palvelua ei kilpailuteta lainkaan.

Pykälässä tarkoitettuja maahanmuuttajien alkukartoituksia tehdään jo nyt palveluntuottajien toimesta, joten ainakaan siitä ei voi olla kysymys, etteikö markkinoilta löytyisi palveluntuottajia.

Lakiehdotuksen 14 §:ssä todetaan, että maakunta vastaa kotoutumissuunnitelman järjestämisestä. Lakiesityksen perusteluissa todetaan, että:

”Alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista annetun lakiehdotuksen mukaisesti kasvupalvelut tuotetaan lähtökohtaisesti markkinoilla. Maakunta voi kuitenkin laatia kasvupalveluna laadittavan kotoutumissuunnitelman omana tuotantona, mikäli se katsoo sen olevan maahanmuuttajan, tietyn maahanmuuttajaryhmän tai maakunnan edun mukaista”

Lakiehdotuksen perusteluissa, s. 4 todetaan, että maakuntien kasvupalvelut tuotetaan markkinaehtoisesti, jolloin eri toimijat ovat yhdenvertaisessa asemassa, eikä kilpailu vääristy. Samassa kohdassa todetaan, että maakunta vastaa itse palvelujen tuottamisesta vain silloin, kun markkinoilta ei löydy sopivia palveluntuottajia. HPL katsoo, että 14 §:n perusteluteksti on räikeästi ristiriidassa sekä tämän lain yleisperusteluiden että kasvupalvelulaissa todettujen periaatteiden kanssa. HPL ei näe tässä kohtaa perusteita poiketa järjestäjä-tuottaja -periaatteesta. HPL katsoo, että alkukartoituksen laatimista ei pitäisi sallia maakunnan omana tuotantona muulloin kuin markkinapuutetilanteissa. HPL:n mielestä tällä kirjauksella vesitetään kasvupalvelulain periaate järjestäjä-tuottajamallista ja on omiaan vain sekoittamaan asioita. Jos maakunnan oma tuotanto sallitaan, on hyvin todennäköistä, että palvelua ei kilpailuteta lainkaan.

Tällaisia maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmia tehdään jo nyt palveluntuottajien toimesta, joten ainakaan siitä ei voi olla kysymys, etteikö markkinoilta löytyisi palveluntuottajia.

3 luku Kotoutumisen edistäminen maakunnassa, kommentit:

Ei kommentteja.

4 luku Kotoutumisen edistäminen kunnassa, kommentit:

Ei kommentteja.

5 luku Valtion kotoutumista edistävät toimet, kommentit:

Ei kommentteja.

6 luku Ilman huoltajaa maassa asuvaa lasta koskevat säännökset, kommentit:

Ei kommentteja.

7 luku Rekisterisäännökset, kommentit:

Ei kommentteja.

8 luku Erinäiset säännökset, kommentit:

Ei kommentteja.

9 luku Voimaantulo, kommentit:

Ei kommentteja.